

Lokal fördelning av satsningar i samband med budgetpropositionen 2026

Dalarna län

1 Inledning

I budgetpropositionen för 2026 års räkning gör regeringen ett antal riktade satsningar på kommuner och regioners verksamheter. Satsningarna berör främst skola och utbildning, hälso- och sjukvården och det civila försvaret, och beskrivs i länsbladet. Regeringen satsar ca 5,4 miljarder på kommuner och ca 7,7 miljarder på regioner i 2026 års budgetproposition. Notera att samtliga satsningar som riktas till kommuner och regioner i budgetpropositionen inte ingår i länsbladet, som representerar ett urval av satsningar. Tabellerna i länsbladet är därmed ej uttömmande, och innehåller endast information om utvalda satsningar. Satsningar som återfinns i länsbladet men som saknar representation i tabellerna har ännu ingen färdig fördelningsnyckel.

2 Satsningar på skola och utbildning

Förlängt statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder inom skolväsendet

Det särskilda statsbidraget för säkerhetshöjande och andra brottsförebyggande åtgärder i skolväsendet inrättades 2025. Nu förlänger regeringen satsningen. Statsbidraget kan användas för till exempel låssystem eller tekniska lösningar för att bevaka skolans byggnader. Regeringen satsar 300 miljoner kronor 2026. Nedbrytningen baseras på tidigare års utfall och är därför indikativ.

Förstärkning av Kunskapsbidraget

Statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling – Kunskapsbidraget – syftar till att stärka kunskapsutvecklingen för eleverna i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Som ett ytterligare stöd till huvudmännen i arbetet med att stärka elevernas kunskapsutveckling föreslår regeringen därför att Kunskapsbidraget förstärks med 1 801,6 miljoner kronor för 2026.

Nedbrytningen baseras endast på kommunala huvudmän och på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

Fribelopp i maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet

Statsbidraget till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet ska kompensera för inkomstbortfall till följd av att avgifterna för förskola och fritidshem hålls låga. Regeringen avser att införa ett fribelopp för inkomster så att hushållens avgifter inom ramen för maxtaxan blir lägre och föreslår därför att statsbidraget för maxtaxa förstärks med 1 000 miljoner kronor för 2026.

Nedbrytningen baseras på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

Förstärkning av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan är ett viktigt stöd för god kvalitet och likvärdig utbildning i alla förskolor. Statsbidraget kan bl.a. användas för kompetensutveckling för förskollärare och annan personal som arbetar i barngrupper i förskolan och för att minska barngruppernas storlek som kan vara åtgärder för att höja kvaliteten i förskolan. Regeringen föreslår att statsbidraget förstärks med 500 miljoner kronor för 2026.

Nedbrytningen baseras på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

Förstärkt elevhälsa

Statsbidraget för personalförstärkning syftar till att skolan ska få bättre förutsättningar att möta elevers behov av stödinsatser i undervisningen, att stärka tillgången till elevhälsopersonal och att förbättra tryggheten och studieron i skolan. För att ge elever förbättrad tillgång till elevhälsans kompetenser föreslår regeringen att statsbidraget för personalförstärkning förstärks med 200 miljoner kronor för 2026 avseende elevhälsan.

Tillskott till regionalt yrkesvux

Det utmanande ekonomiska läget innebär ändrade förutsättningar på arbetsmarknaden. Vuxna som saknar rätt utbildning behöver därför tillgång till utbildning för att snabbt komma i arbete. För att förstärka statsbidraget för regional yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) ökas anslaget med 100 000 000 kronor för 2026. Nedbrytningen är baserad på tidigare beslut från Skolverket, bl.a. hur samverkan mellan kommuner fördelar sig över Sveriges regioner.

Tabell 2.1. Satsningar på skola och utbildning 2026 - Region Dalarna

Satsning	Förlänt statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder inom skolväsendet	Förstärkning av Kunskapsbidraget	Fribelopp i maxtaxa i förskolan och fritidshemmet	Förstärkning av kvalitetshöjande åtgärder i förskolan
	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Avesta	0,5	4,9	2,0	1,2
Borlänge	1,2	11,2	4,8	2,8
Falun	1,3	8,2	5,6	2,6
Gagnef	0,2	1,9	1,0	0,5

Hedemora	0,3	2,8	1,2	0,7
Leksand	0,3	2,1	1,2	0,5
Ludvika	0,5	6,3	2,4	1,5
Malung-Sälen	0,2	1,8	0,7	0,4
Mora	0,4	3,2	1,6	0,7
Orsa	0,1	1,4	0,5	0,3
Rättvik	0,2	1,7	0,7	0,3
Smedjebacken	0,2	2,1	0,9	0,4
Säter	0,2	1,9	1,0	0,5
Vansbro	0,1	1,3	0,5	0,2
Älvdalen	0,1	1,4	0,4	0,3
Region Dalarna	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa län	5,9	52,1	24,7	12,8

Tabell 2.2. Satsningar på skola och utbildning 2026 - Region Dalarna

Satsning	Region Dalarna 2026	
	(Mnkr)	
Tillskott till statsbidrag för regionalt yrkesvux	4,6	

3 Satsningar på hälso- och sjukvård och omsorg

Vårdkönsatsning - Ändamålsenlig användning av prestationsbundna medel

Medel till regionerna för att korta köerna i hälso- och sjukvården. Medlen kommer betalas ut efter utförd prestation i efterskott. Det går därför inte att ange regional nedbrytning i dagsläget.

Fortsatt arbete med bättre mödrahälsovård och flickors och kvinnors hälsa

Förslaget innebär att satsningen på kvinnors och flickors hälsa och mödravården fortsätter under 2026 och 2027. Inom ramen för satsningen ska medel avsättas för att implementera den nationella planen för förlossningsvården (totalt 210 miljoner kronor). Resterande medel fördelas till regionerna per befolkningsmängd.

Fortsatt satsning på kortare vårdköer

Satsningen kopplat till en bonus för kortare köer inom tre diagnosgrupper (framfall, höftled och gråstarr). Inom ramen för satsningen breddas ändamålet till att gälla fler diagnosgrupper. Medlen betalas ut efter antalet utförda operationer så går inte att ange någon regional nedbrytning för denna satsning i dagsläget.

Förstärkt satsning cancerområdet

Förstärkt satsning på cancervården. Medlen fördelas utifrån befolkningsandel.

Fortsatt satsning på stöd till nära vård i lands- och glesbygd

Omställningen av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård där primärvården utgör en större andel av hälso- och sjukvården ska fortsätta. I glest befolkade områden är utmaningarna stora med att säkra tillgängligheten och kompetensförsörjningen. Även det hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbetet är ofta utmanande i glest befolkade områden. För att uppnå en jämlik, jämställd och tillgänglig vård i hela landet vill regeringen särskilt stötta utvecklingen till en nära vård i lands- och glesbygd. Medlen fördelas med hjälp av en viktad fördelningsnyckel, som bygger på antal invånare i regionen/kommunen som bor i en kommun som klassas som landsbygd, i förhållande till det totala antalet invånare boende i kommuner som klassas som landsbygd i riket. Fördelningen av medel bygger på befolkningsstatistik från 2024 och på kommunindelningen från 2021.

Stärkt vård för sexuellt våldsutsatta

Satsningen syftar till att skapa en jämlik, personcentrerad och tillgänglig vård för sexualbrottsutsatta. I arbetet med att utveckla vården behöver även EU-direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer beaktas. I dagsläget är det inte bestämt hur medlen kommer fördelas mellan regionerna.

Ökade incitament för implementering av nationell vårdförmedling

En införandebonus till regioner som ansluter vårdgivare till den nationella vårdförmedlingen. Medlen fördelas per befolkningsmängd.

Förlängd satsning vuxenpsykiatri

Som ett led i det fortsatta reformarbetet kommer regeringen att genomföra en fortsatt riktad satsning på den specialiserade psykiatri för vuxna i syfte att skapa förutsättningar för att möta det växande behovet av psykiatrisk vård och göra vården mer flexibel utifrån patientens behov. I dagsläget är det inte bestämt hur medlen kommer att fördelas mellan regioner.

Vårdkönsatsning: Förstärkning av ätstörningsvården

Även fortsatta insatser för att skapa förutsättningar för att utveckla vården vid ätstörningar kommer att prioriteras av regeringen. Detta ska bl.a. genomföras genom åtgärder för att stärka samverkan mellan berörda aktörer, inbegripet den högspecialiserade vården, samt insatser för en bättre fungerande vårdkedja vid ätstörningar. I dagsläget är det inte bestämt hur medlen kommer att fördelas mellan regioner.

Placeringsstöd till kommunerna i barn- och ungdomsvården

För att ge kommunerna goda förutsättningar att placera barn och unga som har behov av social barn- och ungdomsvård föreslås en förstärkning av statsbidraget till kommunerna för sådana placeringar. Det totala statsbidraget tillsammans med förstärkningen uppgår till 500 mnkr/år 2026-2028

Tabell 3.1. Satsningar på hälso- och sjukvård och omsorg 2026 - Region Dalarna

Satsning	Placeringsstöd till kommunerna i barn- och ungdomsvården	Fortsatt satsning på stöd till nära vård i lands- och glesbygd
Kommun	Medel – kommuner (mnr)	Medel – kommuner (mnr)
Avesta	0,4	0,6
Borlänge	0,5	0,0
Falun	0,3	0,0
Gagnef	0,2	0,3
Hedemora	0,6	0,4
Leksand	0,2	0,4
Ludvika	0,2	0,0
Malung-Sälen	0,2	2,6
Mora	0,5	0,0
Orsa	0,2	0,9
Rättvik	0,3	0,3
Smedjebacken	0,2	0,3
Säter	0,2	0,3
Vansbro	0,5	0,8
Älvdalen	0,5	1,7
Region Dalarna	0,0	8,4
Summa län	5,1	16,9

Tabell 3.2. Satsningar på hälso- och sjukvård och omsorg 2026 - Region Dalarna

Satsning	Region Dalarna 2026 (Mnr)
Fortsatt arbete med bättre mödrahälsovård och flickors och kvinnors hälsa	30,7
Förstärkt satsning cancerområdet	13,5
Ökade incitament för implementering av nationell vårdförmedling	3,4

4 Satsningar på civilt försvar

Civilt försvar: Nationellt införande av NAT-tester

Regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2026 att så kallade NAT-tester (Nucleic Acid Testing) för screening av blodgivare införs nationellt. NAT-testning är en känsligare metod än den som används i Sverige i dag och gör att smitta kan upptäckas tidigare, vilket innebär förkortade karenstider. Införande av NAT-tester möjliggör blodsamarbete med allierade och individbaserad riskbedömning av blodgivare. Medlen ska fördelas till regionerna men det går idag inte att säga hur fördelningen ska se ut.

Civilt försvar: Lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter för regioner

I propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap föreslås det införas en skyldighet i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för kommuner och regioner att ha en grundläggande lagerhållning av sjukvårdsprodukter som behövs för den vård som de ska erbjuda enligt hälso- och sjukvårdslagen (prop. 2024/25:167). Förslagen om

lagerhållning föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2026 att 557 miljoner kronor avsätts under 2026 för bidrag till regionernas arbete med att öka lagerhållningen av sjukvårdsprodukter (medicintekniska produkter, personlig skyddsutrustning, livsmedel för medicinska ändamål och tillverkningsmaterial). I dagsläget är det inte bestämt hur medlen ska fördelas mellan regionerna. Från 2027 beräknas medel tillföras regionerna via det generella statsbidraget i UO25.

Civilt försvar: Lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter för kommuner

I propositionen Hälsa- och sjukvårdens beredskap föreslås det införas en skyldighet i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för kommuner och regioner att ha en grundläggande lagerhållning av sjukvårdsprodukter som behövs för den vård som de ska erbjuda enligt hälso- och sjukvårdslagen (prop. 2024/25:167). Förslagen om lagerhållning föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2026 att 72 miljoner kronor avsätts under 2026 för bidrag till kommunernas arbete med att öka lagerhållningen av sjukvårdsprodukter (medicintekniska produkter, personlig skyddsutrustning, livsmedel för medicinska ändamål och tillverkningsmaterial). I dagsläget är det inte bestämt hur medlen ska fördelas mellan kommunerna. Från 2027 beräknas medel tillföras kommunerna via det generella statsbidraget i UO25.

5 Satsningar på Sveriges miljö- och klimatarbete

Incitament till kommunerna för vindkraft

Regeringen har tidigare beräknat att avsätta 370 miljoner kronor 2026 för att ge kommuner incitament att tillstyrka ny vindkraft och kompensera de som redan gjort det. Medlen kan motsvara fastighetsskatten som vindkraften i kommunen genererat och ökar till 400 miljoner kronor per år från och med 2027. Stödet syftar till att främja vindkraftsutbyggnad och fördelas till kommuner baserat på installerad vindkraftseffekt. Kommunernas och regionernas stöd är ej beräknat eftersom utformningen av satsningen är under beredning.

Elstöd Kommuner

Regeringen föreslår att 137 miljoner kronor avsätts 2026 för att ersätta kommuner som inte fick fullt elstöd 2023 för att de klassades som jordbruksfastigheter. Vid utbetalningarna av elstöd till företag under 2023 fick ett antal kommuner och regioner inte fullt elstöd eftersom de ansågs bedriva jordbruksverksamhet. Syftet med elstödet var att alla kommuner och regioner skulle få fullt elstöd utan någon reduktion. Det är dock inte möjligt att betala ut något nytt elstöd genom förordningen (2023:233) om elstöd till företag eftersom stödet finansierades genom ett tillfälligt EU-undantag som gjorde möjligt att använda flaskhalsintäkter för elstöd. Denna möjlighet upphörde att gälla den 1 januari 2024. Ett nytt ekonomiskt bidrag behöver därför finansieras genom statens budget.

Tabell 5.1. Satsningar på Sveriges miljö- och klimatarbete 2026 - Region Dalarna

Satsning	Incitament till kommunerna för vindkrafts-utbyggnad (BP25)	
	Elstöd till kommuner	
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Avesta	0,0	4,4
Borlänge	0,0	0,7
Falun	0,0	3,9
Gagnef	0,0	0,0
Hedemora	0,0	1,8
Leksand	0,0	0,1
Ludvika	0,0	1,1
Malung-Sälen	0,0	0,7
Mora	0,0	1,3
Orsa	0,0	0,5
Rättvik	0,0	0,7
Smedjebacken	0,0	0,0
Säter	0,0	0,0
Vansbro	0,0	0,9
Älvdalen	0,0	0,2
Region Dalarna	0,0	0,0
Summa län	0,0	16,4

6 Översikt av större satsningar som huvudsakligen går till kommunsektorn i budgetpropositionen för 2026 (Hela riket)

Tabell 6.1. Tabell 6. Översikt av större satsningar som huvudsakligen går till kommunsektorn i budgetpropositionen för 2025 (Hela riket)

Satsning	UO	Andel som tilldelas kommuner	Andel som tilldelas regioner	Anslag 2026 mnkr
Förstärkning av kunskapsbidraget	16	1	0	1800
Förlängning av Äldreomsorgslyftet	9	1	0	1800
Fribelopp i maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet	16	1	0	1000
Förstärkning, kvalitetshöjande åtgärder i förskolan	16	1	0	500
Förstärkt elevhälsa	16	1	0	200
Avhopparuppdrag - satsning socialtjänst för avhoppare utan hotbild	9	1	0	100
Vårdkönsatsningar inkl. åstörningsvården	9	0	1	1850

Förlängd satsning på vuxenpsykiatri	9	0	1	1500
Fortsatt arbete med bättre mödrahälsovård och flickors och kvinnors hälsa	9	0	1	1000
Civilt försvar: Medel för att öka tillgången och driftsäkerheten i hälso- och sjukvården samt kompetenshöjande åtgärder	9	0	1	500
Genomförande av stärkt högkostnadsskydd för äldre inom tandvården: utbildning, handledning och specialisttjänstgöring	9	0	1	400
Fortsatt satsning på stöd till nära vård i lands- och glesbygd	9	0	1	300
Stärkt vård för sexuellt våldsutsatta	9	0	1	200
Civilt försvar: Nationell införande av NAT-tester för att möjliggöra blodsamarbete med allierade och individbaserad riskbedömning av blodgivare	9	0	1	160